

Ajankohtaista korruption torjunnasta

Neuvotteleva virkamies Juha Keränen

Oikeusministeriö

Rikoksentorjuntaseminaari Oulussa 3.10.2013

Suomen erityispiirteitä

- Minimimäärä lahjusrikosjuttuja
- Systemaattinen oikeuskäytäntö puuttuu
- Ei korruptiontorjuntastrategiaa
- Ei erityistä korruptiontorjuntaviranomaista, OM koordinoi, korruptionvastainen yhteistyöverkosto
- Korruptiojutut osa normaalia talousrikostutkintaa
- Ei erityisiä resursseja korruption torjuntaan
- Suomessa eniten korruptiota 1940 ja 1980 –luvulla tilastojen mukaan
- 1990 –luvulla nopea muutos, juttujen määrä romahti
- Sosiaaliset tekijät ehkäisevät korruptiota tehokkaasti
- Suomessa ei törmää arkipäivän korruptioon koskaan
- Tieteellinen tutkimus aiheesta on vähäistä
- Liike-elämän korruptio edelleen tuntematonta ”harmaata aluetta”
- Lainsäädännön kehitys 15 vuoden aikana, kattaa lähes kaikki tilanteet

Suomen tilanteesta tällä hetkellä rikosjutut

- Suomi on edelleen maailman vähiten korruptoitunut maa (TI)
- Alioikeudessa tuomittuja vuonna 2011;
- 1 lahjuksen antaminen ja 1 lahjuksen ottaminen (virkamies)
- Julkisuudessa olleita juttuja;
- Instrumentarium, Costa Rica, pitkä esitutkinta, Costa Rican tuomiot lahjusrikoksista (ottaminen) useita vuosia, Suomessa syytteet hylättiin
- Patria/Slovenia, pääministeri Jansalle 2 vuoden tuomio lahjusten ottamisesta; Suomessa tapauksen käsittely alkanut tuomioistuimessa 20.8.2013. Syytettyinä 6 henkilöä, törkeä lahjuksen antaminen
- Patria/Kroatia, 3 suomalaista syytteessä törkeästä lahjusten antamisesta, ei vielä tuomioita.
- Patria/Egypti, lahjusrikossyytteet hylättiin, tuomiot törkeästä kirjanpitorikoksesta
- Telia-Sonera, asian tutkintavastuu Ruotsissa, suomalaisia mukana

Suomen tilanteesta tällä hetkellä

rikosjutut jatkuu

- Ilkka Kanervan syntymäpäiväjuhlat, syytteet hylättiin, syyttäjä valittaa päätöksestä, ns. viivästetty lahjus
- Raha-automaattiyhdistys/Jukka Vihriälä, törkeä lahjuksen ottaminen, 1,5 v ehdollista, Kaikkoselle 5 kk ehdollinen tuomio luottamusaseman väärinkäytöstä
- Helsingin rakennusviraston juttu, yli 30 henkilön lahjus- ja petosrikosjuttu, esitutkinta valmistumassa
- Vantaan entinen kaupunginjohtaja Jukka Peltomäki, esitutkinta laaja, epäilty törkeä lahjuksen ottaminen
- Vaalilahjonta Alavudella (viinapullot), tuomio syyskuussa
- Pöyry/Maailmanpankin musta lista, ei näyttöä rikoksesta
- Kuluttajariitalautakunnan puheenjohtaja, lomamatkat, lahjusrikkomukset
- Veikkausliigan vedonlyöntitapaukset, jalkapallon sopupelit, ROPS, AC Oulu 2011
- Finnairin toimitusjohtaja, asuntokaupat

Ajankohtaista

- Tietoisuuden yleinen lisääminen, räätälöitävä kohderyhmän mukaan, liike-elämä, pk-yritykset, valtio-omisteiset yhtiöt, kirjanpitäjät ja tilintarkastajat, ulkoasiainhallinto, puolustusteollisuus
- Whistleblower protection eli ilmiantajien suojele
- Korruptionvastaisen yhteistyöverkoston toiminnan kehittäminen (hallitusohjelmassa), suunnitelmallisuus, tavoitteet, sitoutuneisuus
- Korruption riskisektoreiden kartoitus (hallitusohjelmassa)

Ajankohtaista

- Kansanedustajien Code of Conduct –ohjeistus, esteellisyys, eturistiriitatilanteet, lahjat, tulojen ja sidonnaisuuksien ilmoittaminen
- Tuomareiden eettiset periaatteet ja välimiestehtävät
- Syyttäjien eettiset periaatteet, eturistiriitatilanteet
- EU:n tuleva korruptiontorjuntatyö
- Oikeushenkilön rangaistusvastuun laajentaminen tilintarkastus- ja kirjanpitorikoksiin
- Lahjusrikosten vanhentumisaikojen pidentäminen
- Syyteprosessissa myös kirjanpito-, tilintarkastus- ja verorikokset myös syyttävä lahjusrikosten yhteydessä
- Rikoksilla saatujen varojen ja hyödyn poisottaminen, arviointiongelmia

Ajankohtaista

- Verottajan ilmoitusvelvollisuus poliisille
- Tilintarkastajien ja kirjanpitäjien ilmoitusvelvollisuus yrityksen sisällä ja eräissä tapauksissa poliisille
- Kansainvälinen yhteistyö konkreettisissa jutuissa
- Yhteisösakon määrän päivittäminen
- Kuntatason päätöksenteko ja yhteydet liike-elämään
- Kansainväliset mustat listat julkisissa hankinnoissa
- Vaikutusvallan kauppa/väärinkäyttö rikoslakiin
- Tieteellisen tutkimuksen lisääminen